

Opracowała:

Alicja Guła

konsultant ds. wychowania przedszkolnego

Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Elblągu

Materiały pomocnicze w dokonaniu diagnozy przedszkolnej

Kiedy przeprowadzić obserwację?

W myśl obowiązującego prawa nauczyciele przedszkola mają obowiązek prowadzenia obserwacji i dokonywania analizy gotowości szkolnej pięcioletków i sześciolatek na początku roku poprzedzającego rozpoczęcie przez dziecko nauki w szkole. Zgodnie z zaleceniem MEN obserwacja powinna być przeprowadzona w październiku/listopadzie. Jest to dogodny czas na rozpoczęcie obserwacji, bo można założyć, że dzieci przeszły etap adaptacji do przedszkola. Może się jednak zdarzyć, że dziecko potrzebuje nieco więcej czasu na przystosowanie się do warunków przedszkolnych (zwłaszcza w przypadku dzieci, które nigdy wcześniej nie chodziły do przedszkola) – wówczas rozpoczęcie obserwacji warto nieco odwlec.

Uzupełnieniem Rozporządzenia w sprawie podstawy programowej jest zalecenie przeprowadzenia drugiej obserwacji w kwietniu, po upływie kilku miesięcy, podczas których prowadzone są oddziaływania wspierające rozwój dziecka. Takie podejście ma głębokie uzasadnienie merytoryczne – pozwala ono na porównanie wyników obu obserwacji, stwierdzenie jak dynamicznie dziecko się rozwija, jakie czyni postępy w różnych sferach rozwoju.

[1] Ewa Jarosz, Ewa Wysocka (2006) Diagnostyka psychopedagogiczna. Podstawowe problemy i rozwiązania Wydawnictwo Akademickie Żak

[2] Komunikat MEN z dnia 21.09. 2009 r.

Załącznik nr 1
PODSTAWA PROGRAMOWA WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO

Legenda:

X -w scenariuszach (sesjach) opowiadań *Kuferka Tajemnic* zawarte są zadania pozwalające spełnić wymagania podstawy programowej

Podstawa programowa 1. Kształtowanie umiejętności społecznych dzieci: porozumiewanie się z dorosłymi i dziećmi, zgodne funkcjonowanie w zabawie i w sytuacjach zadaniowych. Wymagania:	Opowiadanie	Opowiadanie	Opowiadanie	Opowiadanie	Opowiadanie	Opowiadanie
	JULKA	LUPA	RYSUNEK	GUZIK	KARTA	SZKIELKO
1) obdarza uwagę dzieci i dorosłych, aby rozumieć to, co mówią i czego oczekują; grzecznie zwraca się do innych w domu, w przedszkolu, na ulicy;	x	x	x	x	x	x
2) przestrzega reguł obowiązujących w społeczności dziecięcej (stara się współdziałać w zabawach i w sytuacjach zadaniowych) oraz w świecie dorosłych;	x	x	x	x	x	x
3) w miarę samodzielnie radzi sobie w sytuacjach życiowych i próbuje przewidywać skutki swoich zachowań;		x	x	x	x	x
4) wie, że nie należy chwalić się bogactwem i nie należy dokuczać dzieciom, które wychowują się w trudniejszych warunkach, a także, że nie należy wyszydzać i szykanować innych;		x			x	
5) umie się przedstawić: podaje swoje imię, nazwisko i adres zamieszkania; wie, komu można podawać takie informacje.	x					x
Podstawa programowa 2. Kształtowanie czynności samoobsługowych, nawyków higienicznych i kulturalnych. Wdrażanie dzieci do utrzymywania ładu i porządku Wymagania:	Opowiadanie	Opowiadanie	Opowiadanie	Opowiadanie	Opowiadanie	Opowiadanie
	JULKA	LUPA	RYSUNEK	GUZIK	KARTA	SZKIELKO
1) umie poprawnie umyć się i wytrzeć oraz umyć zęby;						
2) właściwie zachowuje się przy stole podczas posiłków, nakrywa do stołu i sprząta po sobie;						
3) samodzielnie korzysta z toalety;						
4) samodzielnie ubiera się i rozbiera, dba o osobiste rzeczy i nie naraża ich na zgubienie lub kradzież;			x			
5) utrzymuje porządek w swoim otoczeniu.	x	x	x	x	x	x

Legenda:

X -w scenariuszach (sesjach) opowiadań *Kuferka Tajemnic* zawarte są zadania pozwalające spełnić wymagania podstawy programowej

Podstawa programowa 3. Wspomaganie rozwoju mowy dzieci. Wymagania:	Opowiada nie	Opowiada nie	Opowi adanie	Opowia danie	Opowia danie	Opowia danie
	JULKA	LUPA	RYSU NEK	GUZIK	KARTA	SZKIEL KO
1) zwraca się bezpośrednio do rozmówcy, stara się mówić poprawnie pod względem artykulacyjnym, gramatycznym, fleksyjnym i składniowym;	x	x	x	x	x	x
2) mówi płynnie, niezbyt głośno, dostosowując ton głosu do sytuacji;	x	x	x	x	x	x
3) uważnie słucha, pyta o niezrozumiałe fakty i formułuje dłuższe wypowiedzi o ważnych sprawach;	x	x	x	x	x	x
4) w zrozumiały sposób mówi o swoich potrzebach i decyzjach.		x	x	x	x	x
Podstawa programowa 4. Wspieranie dzieci w rozwijaniu czynności intelektualnych, które stosują w poznawaniu i rozumieniu siebie i swojego otoczenia. Wymagania:	Opowiada nie	Opowiada nie	Opowi adanie	Opowia danie	Opowia danie	Opowia danie
	JULKA	LUPA	RYSU NEK	GUZIK	KARTA	SZKIEL KO
1) przewiduje, w miarę swoich możliwości, jakie będą skutki czynności manipulacyjnych na przedmiotach (wnioskowanie o wprowadzanych i obserwowanych zmianach);		x	x	x	x	x
2) grupuje obiekty w sensowny sposób (klasyfikuje) i formułuje uogólnienia typu: to do tego pasuje, te obiekty są podobne, a te są inne;	x	x	x	x	x	x
3) stara się łączyć przyczynę ze skutkiem i próbuje przewidywać, co się może zdarzyć.		x	x	x	x	x
Podstawa programowa 5. Wychowanie zdrowotne i kształtowanie sprawności fizycznej dzieci. Wymagania:	Opowiada nie	Opowiada nie	Opowi adanie	Opowia danie	Opowia danie	Opowia danie
	JULKA	LUPA	RYSU NEK	GUZIK	KARTA	SZKIEL KO
1) dba o swoje zdrowie; zaczyna orientować się w zasadach zdrowego żywienia;						
2) dostrzega związek pomiędzy chorobą a leczeniem, poddaje się leczeniu, np. wie, że przyjmowanie lekarstw i zastrzyki są konieczne;						
3) jest sprawne fizycznie lub jest sprawne w miarę swoich możliwości, jeżeli jest dzieckiem mniej sprawnym ruchowo;						
4) uczestniczy w zajęciach ruchowych, w zabawach i grach w ogrodzie przedszkolnym, w parku, na boisku, w sali gimnastycznej.						

Legenda:

X - w scenariuszach (sesjach) opowiadań *Kuferka Tajemnic* zawarte są zadania pozwalające spełnić wymagania podstawy programowej

Podstawa programowa 6. Wdrażanie dzieci do dbałości o bezpieczeństwo własne oraz innych. Wymagania:	Opowiada nie JULKA	Opowiada nie LUPA	Opowi adanie RYSU NEK	Opowia danie GUZIK	Opowia danie KARTA	Opowia danie SZKIEL KO
1) wie, jak trzeba zachować się w sytuacji zagrożenia i gdzie można otrzymać pomoc, umie o nią poprosić;				x		x
2) orientuje się w bezpiecznym poruszaniu się po drogach i korzystaniu ze środków transportu;						
3) zna zagrożenia płynące ze świata ludzi, roślin oraz zwierząt i unika ich;				x		
4) wie, że nie może samodzielnie zażywać lekarstw i stosować środków chemicznych (np. środków czystości);						
5) próbuje samodzielnie i bezpiecznie organizować sobie czas wolny w przedszkolu i w domu; ma rozeznanie, gdzie można się bezpiecznie bawić, a gdzie nie.			x	x	x	
Podstawa programowa 7. Wychowanie przez sztukę – dziecko widzem i aktorem Wymagania:	Opowiada nie JULKA	Opowiada nie LUPA	Opowi adanie RYSU NEK	Opowia danie GUZIK	Opowia danie KARTA	Opowia danie SZKIEL KO
1) wie, jak należy się zachować na uroczystościach, np. na koncercie, festynie, przedstawieniu, w teatrze, w kinie;						
2) odgrywa role w zabawach parateatralnych, posługując się mową, mimiką, gestem i ruchem; umie posługiwać się rekwizytami (np. maską).		x	x	x	x	x
Podstawa programowa 8. Wychowanie przez sztukę – muzyka i śpiew, pląsy i taniec. Wymagania:	Opowiada nie JULKA	Opowiada nie LUPA	Opowi adanie RYSU NEK	Opowia danie GUZIK	Opowia danie KARTA	Opowia danie SZKIEL KO
1) śpiewa piosenki z dziecięcego repertuaru oraz łatwe piosenki ludowe; chętnie uczestniczy w zbiorowym śpiewie, w tańcach i muzykowaniu;						
2) dostrzega zmiany dynamiki, tempa i wysokości dźwięku utworu muzycznego, wyraża je, płasząc lub tańcząc;						
3) tworzy muzykę, korzystając z instrumentów perkusyjnych (oraz innych przedmiotów), a także improwizuje ją ruchem;						
4) w skupieniu słucha muzyki, w tym także muzyki poważnej.						

X - w scenariuszach (sesjach) opowiadań *Kuferka Tajemnic* zawarte są zadania pozwalające spełnić wymagania podstawy programowej

<p>Podstawa programowa 9. Wychowanie przez sztukę – różne formy plastyczne. Wymagania:</p>	<p>Opowiada nie JULKA</p>	<p>Opowiada nie LUPA</p>	<p>Opowi adanie RYSU NEK</p>	<p>Opowia danie GUZIK</p>	<p>Opowia danie KARTA</p>	<p>Opowia danie SZKIEL KO</p>
<p>1) przejawia, w miarę swoich możliwości, zainteresowanie wybranymi zabytkami i dziełami sztuki oraz tradycjami i obrzędami ludowymi ze swojego regionu;</p>						
<p>2) umie wypowiadać się w różnych technikach plastycznych i przy użyciu elementarnych środków wyrazu (takich jak kształt i barwa) w postaci prostych kompozycji i form konstrukcyjnych;</p>		<p>x</p>	<p>x</p>	<p>x</p>	<p>x</p>	<p>x</p>
<p>3) wykazuje zainteresowanie malarstwem, rzeźbą i architekturą (także architekturą zieleni i architekturą wnętrz).</p>						
<p>Podstawa programowa 10. Wspomaganie rozwoju umysłowego dzieci poprzez zabawy konstrukcyjne, budzenie zainteresowań technicznych. Wymagania:</p>	<p>Opowiada nie JULKA</p>	<p>Opowiada nie LUPA</p>	<p>Opowi adanie RYSU NEK</p>	<p>Opowia danie GUZIK</p>	<p>Opowia danie KARTA</p>	<p>Opowia danie SZKIEL KO</p>
<p>1) wznosi konstrukcje z klocków i tworzy kompozycje z różnorodnych materiałów (np. przyrodniczych), ma poczucie sprawstwa („potrafię to zrobić”) i odczuwa radość z wykonanej pracy;</p>				<p>x</p>		
<p>2) używa właściwie prostych narzędzi podczas majsterkowania;</p>						
<p>3) interesuje się urządzeniami technicznymi (np. używanymi w gospodarstwie domowym), próbuje rozumieć, jak one działają, i zachowuje ostrożność przy korzystaniu z nich.</p>						
<p>Podstawa programowa 11. Pomaganie dzieciom w rozumieniu istoty zjawisk atmosferycznych i w unikaniu zagrożeń. Wymagania:</p>	<p>Opowiada nie JULKA</p>	<p>Opowiada nie LUPA</p>	<p>Opowi adanie RYSU NEK</p>	<p>Opowia danie GUZIK</p>	<p>Opowia danie KARTA</p>	<p>Opowia danie SZKIEL KO</p>
<p>1) rozpoznaje i nazywa zjawiska atmosferyczne charakterystyczne dla poszczególnych pór roku; podejmuje rozsądne decyzje i nie naraża się na niebezpieczeństwo wynikające z pogody, np. nie stoi pod drzewem w czasie burzy, nie zdejmuje czapki w mroźną pogodę;</p>				<p>x</p>		
<p>2) wie, o czym mówi osoba zapowiadająca pogodę w radiu i w telewizji, np. że będzie padał deszcz, śnieg, wiał wiatr; stosuje się do podawanych informacji w miarę swoich możliwości.</p>				<p>x</p>		

X - w scenariuszach (sesjach) opowiadań *Kuferka Tajemnic* zawarte są zadania pozwalające spełnić wymagania podstawy programowej

Podstawa programowa 12. Wychowanie dla poszanowania roślin i zwierząt. Wymagania:	Opowiada nie JULKA	Opowiada nie LUPA	Opowi adanie RYSU NEK	Opowia danie GUZIK	Opowia danie KARTA	Opowia danie SZKIEL KO
1) wymienia rośliny i zwierzęta żyjące w różnych środowiskach przyrodniczych, np. na polu, na łące, w lesie;						
2) wie, jakie warunki są potrzebne do rozwoju zwierząt (przestrzeń życiowa, bezpieczeństwo, pokarm) i wzrostu roślin (światło, temperatura, wilgotność);						x
3) potrafi wymienić zmiany zachodzące w życiu roślin i zwierząt w kolejnych porach roku; wie, w jaki sposób człowiek może je chronić i pomóc im, np. przetrwać zimę.						
Podstawa programowa 13. Wspomaganie rozwoju intelektualnego dzieci wraz z edukacją matematyczną. Wymagania:	Opowiada nie JULKA	Opowiada nie LUPA	Opowi adanie RYSU NEK	Opowia danie GUZIK	Opowia danie KARTA	Opowia danie SZKIEL KO
1) liczy objekty i rozróżnia błędne liczenie od poprawnego;						
2) wyznacza wynik dodawania i odejmowania, pomagając sobie liczeniem na palcach lub na innych zbiorach zastępczych;						
3) ustala równoliczność dwóch zbiorów, a także posługuje się liczebnikami porządkowymi;						
4) rozróżnia stronę lewą i prawą, określa kierunki i ustala położenie obiektów w stosunku do własnej osoby, a także w odniesieniu do innych obiektów;		x	x	x		
5) wie, na czym polega pomiar długości, i zna proste sposoby mierzenia: krokami, stopa za stopą;						
6) zna stałe następstwo dni i nocy, pór roku, dni tygodnia, miesięcy w roku.						

X - w w scenariuszach (sesjach) opowiadań *Kuferka Tajemnic* zawarte są zadania pozwalające spełnić wymagania podstawy programowej

Podstawa programowa 14. Kształtowanie gotowości do nauki czytania i pisania. Wymagania:	Opowiada nie	Opowiada nie	Opowi adanie	Opowia danie	Opowia danie	Opowia danie
	JULKA	LUPA	RYSU NEK	GUZIK	KARTA	SZKIEL KO
1) potrafi określić kierunki oraz miejsca na kartce papieru, rozumie polecenia typu: narysuj kółko w lewym górnym rogu kartki, narysuj szlaczek, zaczynając od lewej strony kartki;		x	x	x	x	x
2) potrafi uważnie patrzeć (organizuje pole spostrzeżeniowe), aby rozpoznać i zapamiętać to, co jest przedstawione na obrazkach;	x	x	x	x	x	x
3) dysponuje sprawnością rąk oraz koordynacją wzrokowo-ruchową potrzebną do rysowania, wycinania i nauki pisania;		x	x	x	x	x
4) interesuje się czytaniem i pisaniem; jest gotowe do nauki czytania i pisania;	x	x	x	x	x	x
5) słucha np. opowiadań, baśni i rozmawia o nich; interesuje się książkami;	x	x	x	x	x	x
6) układa krótkie zdania, dzieli zdania na wyrazy, dzieli wyrazy na sylaby; wyodrębnia głoski w słowach o prostej budowie fonetycznej;		x	x	x	x	x
7) rozumie sens informacji podanych w formie uproszczonych rysunków oraz często stosowanych oznaczeń i symboli, np. w przedszkolu, na ulicy, na dworcu.	x	x	x	x	x	x
Podstawa programowa 15. Wychowanie rodzinne, obywatelskie i patriotyczne. Wymagania:	Opowiada nie	Opowiada nie	Opowi adanie	Opowia danie	Opowia danie	Opowia danie
	JULKA	LUPA	RYSU NEK	GUZIK	KARTA	SZKIEL KO
1) wymienia imiona i nazwiska osób bliskich, wie, gdzie pracują, czym się zajmują;						
2) zna nazwę miejscowości, w której mieszka, zna ważniejsze instytucje i orientuje się w rolach społecznych pełnionych przez ważne osoby, np. policjanta, strażaka;						
3) wie, jakiej jest narodowości, że mieszka w Polsce, a stolicą Polski jest Warszawa;						
4) nazywa godło i flagę państwową, zna polski hymn i wie, że Polska należy do Unii Europejskiej;						
5) wie, że wszyscy ludzie mają równe prawa.		x			x	